

**DLACZEGO UKRAINA MAJĄCA
OLBRZYMI POTENCJAŁ NIE MOŻE
STAĆ SIĘ POTĘGĄ GOSPODARCZĄ?**

**MAGDALENA ANNA
JANKUN**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania geografii w szkole podstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Elżbieta Miterka
Recenzja merytoryczna – Alicja Węsierska-Kwiecień
Agnieszka Stanuszkiewicz
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Adresat:

uczeń klasy VI szkoły podstawowej

Miejsce:

gabinet geograficzny

Czas realizacji:

1 godzina dydaktyczna

Temat:

Dlaczego Ukraina mająca olbrzymi potencjał nie może stać się potęgą gospodarczą?

Podstawa programowa:

VIII. Sąsiedzi Polski: (...) problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy; relacje Polski z sąsiadami. Uczeń: 4) rozumie problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy; 7) rozumie potrzebę kształtowania dobrych relacji Polski z sąsiadami.

Cele lekcji:

Omówisz środowisko przyrodnicze oraz podasz przyczyny problemów gospodarczych i społecznych Ukrainy.

Kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje cyfrowe.

Cele szczegółowe operacyjne:

- określisz położenie geograficzne Ukrainy;
- scharakteryzujesz jej środowisko przyrodnicze;
- odczytasz z mapy typy klimatów, które mają wpływ na rozwój gospodarczy państwa;
- omówisz aktualną sytuację polityczną Ukrainy;
- wyjaśnisz przyczyny problemów społecznych państwa;
- wymienisz główne gałęzie ukraińskiej gospodarki;
- wskażesz przyczyny problemów gospodarczych Ukrainy;
- podasz powody, dla których Polska powinna dbać o dobre relacje z Ukrainą.

Metody/formy pracy:

wykorzystanie narzędzi ICT, Google Earth, lekcja odwrócona, mapa myśli, dyskusja, metoda „za i przeciw”, praca indywidualna, praca w parach oraz całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

podręcznik, e-podręcznik, tablica interaktywna, platforma edukacyjna Quizizz, platforma edukacyjna LearningApps, mapa fizyczna Europy, atlasy geograficzne, tablety/komputery/smartfony z dostępem do internetu.

Narzędzia TIK do wykorzystania na tej lekcji oraz cel ich zastosowania:

e-podręcznik www.epodreczniki.pl/reader/c/140282/v/27/t/student-canon/m/i7ewkVBgft, LearningApps – wykorzystanie narzędzi z aplikacji Wisielec, www.youtube.com/watch?v=sudbr6NPt-E – tańce ludowe Ukrainy, quizizz.com/admin/quiz/593f04b19d04ad1100dc71d5 do sprawdzenia wiedzy z lekcji o Ukrainie.

Przebieg lekcji

Faza wstępna:

1. Nauczyciel podaje uczniom temat oraz cele lekcji.
2. Uruchamia na tablicy multimedialnej aplikację LearningApps. Korzystając z planszy interaktywnej, prosi uczniów o dokonywanie zapisu skojarzeń związanych z historią Ukrainy. Dyskusja.
3. Nauczyciel uruchamia z YouTube.com: filmiki z tańcami ludowymi (może być muzyka ludowa) Ukrainy w celu zwiększenia zainteresowania i zachowania różnorodności tematycznej.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel na lekcji wcześniej prosił uczniów o zapoznanie się z materiałem źródłowym dotyczącym historii Ukrainy – edukacja odwrócona. Uczniowie przygotowują się w domu i dzięki temu możliwa jest bogatsza dyskusja na temat trudnych wydarzeń, które miały wpływ na losy Ukrainy oraz na obecną sytuację polityczną.
2. Praca całego zespołu klasowego. Uczniowie korzystając z atlasów geograficznych, określają położenie geograficzne Ukrainy. Odczytują państwa graniczące.
3. Praca w parach. Charakterystyka warunków naturalnych Ukrainy: linia brzegowa, ukształtowanie pionowe, sieć rzeczna. Uczniowie korzystają z atlasów geograficznych i podręcznika do nauczania geografii oraz z zasobów internetu.

4. Chętne osoby omawiają opracowane zagadnienie. Posługują się mapą z e-podręcznika, wyświetloną na tablicy interaktywnej „Ukraina – mapa hipsometryczna”.
5. Nauczyciel wyświetla na tablicy interaktywnej mapę z e-podręcznika „Rozmieszczenie ludności Ukrainy”. Prosi uczniów o odczytanie miast najbardziej zaludnionych. Wyciągnięcie wniosków.
6. Praca w parach. Gospodarka Ukrainy: surowce mineralne i gałęzie przemysłu. Uczniowie korzystają z atlasów geograficznych, podręcznika do nauczania geografii oraz z zasobów Internetu. Omówienie zagadnień w oparciu o mapy z e-podręcznika wyświetlone na ekranie/tablicy multimedialnej.
7. Cały zespół klasowy dogłębnie analizuje przyczyny i skutki problemów polityczno-społeczno-gospodarczych Ukrainy. Wypowiedzi uczniów zapisywane są na mapie mentalnej, uczniowie wyciągają wnioski.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel uruchamia platformę Quizizz.com, a na niej grę dydaktyczną sprawdzającą wiedzę z lekcji o Ukrainie. Do gry nauczyciel zaprasza kilkoro uczniów, by Ci, korzystając ze smartfonów, sprawdzili swoją wiedzę. Po wykonaniu testu należy dokonać analizy wszystkich zadań.
2. Nauczyciel dokonuje oceny pracy wybranych uczniów.
3. Sposób podsumowania lekcji z uwzględnieniem celów: quiz – runda bez przymusu.

Komentarz metodyczny

Scenariusz jest uniwersalny, nie zawiera żadnych barier i może być modyfikowany do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz dostosowany do potencjalnych możliwości uczniów.

Scenariusz jest zgodny z wielospecjalistyczną oceną poziomu funkcjonowania ucznia.

Zaleca się wykorzystywanie metody „termometr”, która uwzględnia SPE uczniów oraz pozwala nauczycielowi na monitorowanie postępów ucznia ze SPE. Celem tej metody jest określenie stopnia realizacji celów i zrozumienia zagadnień przez uczniów. Nauczyciel rysuje termometr do każdego celu czy zagadnienia. Uczniowie określają swoją „temperaturę” pokazującą ocenę stopnia osiągnięcia tego celu. Propozycje skali: wysoka temperatura – osiągnęłam/osiągnęłam cel, średnia temperatura – mam pytania, nie wszystko rozumiem, niska temperatura – nie osiągnęłam/osiągnęłam celu. W pracy z uczniami o SPE jednym z najprostszyc sposobów dostosowania metod jest modyfikacja ćwiczeń, zadań i poleceń, polegająca na dopasowaniu ich, tak by mogły być wykonane przez uczniów o niższym potencjale i propozycji zadań trudniejszych

dla uczniów zdolnych. Nauczyciel powinien stosować różne sposoby pracy z uczniem, uwzględniając SPE: pomoc w czytaniu poleceń i treści zadań, dokładną analizę treści i upewnianie się, że uczeń rozumie, wydawanie krótkich i konkretnych poleceń, wydłużenie czasu na pracę z tekstem i wykonanie prac pisemnych, sprawdzanie stopnia zrozumienia tekstu i poleceń, zapis trudnych, nowych terminów na tablicy, zwracanie uwagi uczniom na poprawność zapisów oraz wprowadzanie ćwiczeń utrwalających, pomoc w wykonywaniu rysunków, schematów. Przy ocenie ucznia ze SPE obowiązuje zasada indywidualizacji. Wystawiona ocena nie może wynikać z porównania postępów z innymi uczniami. Musi być wielostronna. Należy przy jej wystawieniu wziąć pod uwagę indywidualne osiągnięcia ucznia oraz jego nowo zdobyte umiejętności, wkład pracy, zainteresowanie i aktywność na zajęciach. Nauczyciel powinien stosować ocenianie kształtujące, które eliminuje stres związany z ocenianiem. Musi udzielać informacji zwrotnej dotyczącej wiedzy i umiejętności uczniów w tym uczniów o SPE. Zaleca się stosowanie samooceny, między innymi poprzez zaproponowaną metodę „termometr”. Dobór metod i narzędzi kontroli należy do nauczyciela, ponieważ to on zna najlepiej potrzeby uczniów.